

انسانی حقوق دا عالمی منشور

پہلی گالہ

یاں گمن تے پیدا تمیئڻ ۔ اقوام متحده نے ہر کہیں دے حقوق دی حفاظت تے ودھارے دا جھنڈا اچار کمن دا زادہ کیتا ہوے ۔ جیمیزا اقوام متحده دے منشور دا حصہ ہے ۔ ایندے وچ انسانی عزت تے و قار، جیادی انسانی حقوق، عزت نفس اتے لوکاں دے یقین دا اقرار کیتا گئے ۔

کوں انسانی حقوق دا عالمی منشور منظور کرتے ایند اعام اعلان کیتا ۔ اگلے صفیاں تیاں*اولیہ،متحدہویں،چوہری اسمبلی*لی بنیں ڈکیتی*ویں1948*.

منشور اچ اقوام متحده نے صاف تے سادہ لفظاں اچ حقوق ڈسآئڻن ۔ جنہاں وچ ہر کوئی برابر دادر یک ہے ۔

اے جو ایگوں ہوستر دی شکل وچ چھپوا کے جاجا تے لایا ونجی ۔ خاص طور تے سکولان تے ڈو جھے تعلیمی اداریاں وچ ایگوں پڑھ کے سزایا ونجے ۔ ایندی تفصیلات کھول تے ڈسانی ونجن تے این سلسلے وچ سیاسی جیاداں تے کہیں ملک نال کوئی فرق ناں کیتا ونجے ۔ اے حقوق تہاڈی ملکیت ہن تے انہاں دے بارے وچ پوری معلومات حاصل کرو ۔ آپنے تے فوجمیاں کیتے انہاں حقوق دے بچنو تے ودھارے وچ اساڈ اہتمہ وٹائو ۔

تمہید تے عبارت

کیوں جو ہر انسان دی ذاتی عزت تے انساناں دے ہکو چئے تے نہ مکن وا لے حقوق کوں متزاں دنیا وچ زادی، انصاف تے امن دی جیاد ہے ۔

ھمیر کوں ہلا کے رکھڈ تے ۔ ہیں کیتے ہر انسان دی سب کتوں وڈی خواہش رہی ہے جو دنیا ایہو چئی بنڑ ونجے جیندے وچ ہر انسان کوں آپنی گال آکھن تے آپنے عقیدے تے قائم رہوں دی زادی ہووے ۔ کوئی ڈر خوف نہ ہووے اتے لونڈیاں ضرور تان وی پوری تمہیدیاں رہوں ۔ کیوں جو ظلم تے زیادتی دے خلاف انسان کوں بغاوت تے مجبور تمیوئڻ کتوں بچاون کیتے ضروری ہے جو قنون دی بالاڈ ستی دے ذریعے انسانی حقوق دا بچنو کیتاو بجے

کیوں جواے ضروری ہے جو قوماں تے ملکاں دے درمیان دوستانہ تعلقات کوں ودھایا ونجے ۔

ہر کن ملکاں نے اقوام متحده دے چارٹر وچ جیادی انسانی حقوق، انسانی عزت تے وقار، عزت نفس اتے مردان تے عورتاں دے ہکو چئے حقوق آئے آپنے یقین دا اقرار کیتے اتے زیادہ زادی دے محول وچ وسیب دی ترقی تے جنگھے معیار زندگی دے ودھارے دا زادہ طارہ کیتے ۔

کیوں جوہر کن ملکاں نے اے دی وعدہ کیتے جو اقوام متحده دے تعاون نال پوری دنیا وچ انسانی حقوق منویسن تے جیادی زادیاں ڈویسن ۔

کیوں جو انہاں و عدیاں کوں پورا کرن کیتے ضروری ہے جو اسان حقوق تے زادیاں کو سمجھوں ۔

ہیں کیتے ء

جنرل اسمبلی اعلان کریندی ہے جو

سی تان جو ہر بندہ تے وسیب دا ہر طبقہ ایگوں آپنے سامنے رکھیندے ہوے تعلیم تے تدریں دے ذریعے حقوق تے زادیاں دا احترام پیدا کرے اتے قومی تے بین الا قوامی کار گزاری دے ذریعے رکن ملکاں تے انہاں دے ماتحت علا قیاں وچ انہاں کوں منولوں دیاں کوششاں کرے ۔

دفعہ ۱

سارے انسان زادا تے حقوق تے عزت دے اعتبار نال ہکو چئے پیدا تمیندن ۔ قدرت ولوں انہاں کوں عقل تے سمجھ عطا تمہندی اے ۔ ہیں کیتے ہک فوجھے نال ہمرہی داسلوک کرتا چاہی دا اے ۔

دفعہ ۲

ہر شخص نسل، رنگ، جنس، زبان، مذہب، سیاسی، قومی تے سماجی گانڈھے، جانداد، جم پل اتے ڈو جمی حیثیت کتوں قطع نظر انہاں سارے حقوق تے زادیاں دا حقدار ہے جتھماں داڈ کر اعلان وچ کیتا گئے ۔

ایندے علاوہ این سلسلے وچ کہیں انسان نال اوندے ملک دی سیاسی، علاقائی یابین الا قوامی حیثیت دی جیاد تے کوئی فرق نہ کیتا ویسی ۔ چا بے اوندا ملک یا علاقہ زادیاٹو لیتی ہووے، غیر خود مختاریا خود مختاری دی ڈو جمی حدود دا پابند ہووے ۔

دفعہ ۳

ہر شخص کوں آپنی جان، زادی تے ذاتی بچنو دا حق حاصل ہے ۔

دفعہ ۴

کوئی شخص ہانڈاپا یا نہی بنڑا کے نہ رکھیاویسی ۔ ہر قسم دی غلامی یاپا تمہیاں دے کاروبار تے پابندی ہو سی ۔

دفعہ ۵

کہیں شخص تے ظلم یا او کوں ماریا کٹیانہ ویسی ۔ ناں اوندی بے عزتی کیتی ویسی تے ناں ہی لوگوں سزاڈتی ویسی ۔

دفعہ ۶

ہر شخص کوں حق حاصل ہے جو ہر جاتے قنون اوندی شخصیت کوں مٹے ۔

دفعہ ۷

قنون دی نظر وچ سب برابر ہن تے کہیں فرق دے بغیر قنون دے ہکوچئیں بچنو دے حق دار ہن ۔ این اعلان دے خلاف کوئی فرق کیتے و نجن یا فرق واسطے ابھارے و بچن دی صورت اچ سارے ہکو چئے بچنو دا حق رکھیندن ۔

دفعہ ۸

ہر شخص کوں انہاں کماں دے خلاف قانونی چارہ جوئی دا پورا حق حاصل ہے جنہاں نال آئین یا قنون دی طرفوں ملے ہوئے اوندے حقوق ختم تمہیندے ہوون ۔

دفعہ ۹

کہیں شخص کوں غیر قانونی طریقے نال نہ گرفتار کیتا ویسی نہ حراست وچ رکھا ویسی تے نہ ہی ملک توں باہر کڈھیا ویسی ۔

دفعہ ۱۰

ہر شخص کوں ہکو چیاں حق حاصل ہے جو اوندے حقوق تے فرائض دا تعین یا اوندے خلاف کہیں فوجداری مقدمے دی سماعت زاد تے غیر جانبدار عدالت دے کملے اجلاس وچ انصاف نال کیتی ونجے ۔

دفعہ ۱۱

ہر شخص جیندے اتے کوئی مقدمہ قائم تمہیوے اوں توڑیں بے گناہ سمجھے ونجن دا احقدار ہے جیں توڑیں لوندے خلاف کھلی عدالت وچ قنون دے مطابق جرم ثابت نہ جھمپسی اتے لوگوں آپنی صفائی پیش کرن دا ایہوا موقع نہ ڈٹا ویسی ۔

کہیں شخص کوں، ایہو چئے کم یا غلطی دی جیاد تے، جیمیزا کرن ویلے ملکی یابین الا قوامی قنون وچ جرم شمار نہ تمہندا اہا، کہیں جرم وچ پکڑ یا نہ ویسی ۔

دفعہ ۱۲

خص دی نجی یا گھر بلو زندگی اتے خط و کتابت یا مسیل جول وچ ناجائز طریقے نال دخل اندازی نہ کیتی ویسی تے نہ ای کہیں دی عزت یا نیک نامی تے حملہ کیتا ویسی ۔ ہر شخص کوں حق حاصل ہے جو قنون ایہو چئی مد اخلت یا حملے کھزن لوگوں محفوظ کھے ۔

دفعہ ۱۳

ہر شخص کوں زادی نال آپنے ملک وچ ہر جا تے اون ونجن اتے رہوئڻ داحق حاصل ہے ۔

ہر شخص کوں آپنے ملک سمیت ہر ملک کوں چھوڑن اتے آپنے ملک واپس و نجن دا حق حاصل ہے ۔

دفعہ ۱۴

ہر کہیں کوں ظلم تے زیادتی کتوں بچن کیتے تے ڈو جھے ملکاں وچ پناہ حاصل کرن اتے اوندے کتوں فائدے چاون دا حق حاصل ہے ۔

اے حق انہاں عدالتی کارروائیاں کتوں بچن کیتے استعمال نہیں کیتا ونج سگیند اجہیزیاں غیر سیاسی جرائم یا ایہو چئے کماں دی وجہ نال کیتیاں ویندن جھیزے اقوام متحده دے مقاصد تے اسولان دے خلاف ہین ۔

دفعہ ۱۵

ہر شخص کوں قومیت دا حق حاصل ہے ۔

کوئی شخص ناجائز طور تے قومیت کتوں محرو م نہ رکھیا ویسی اتے نہ ای کہیں کوں قومیت تبدیل کرن دا حق ڈیوئڻ کتوں انکار کیتا ویسی ۔

دفعہ ۱۶

بالغ مراں تے عورتاں کوں نسل، قومیت یا مذہب دی کہیں پابندی دے بغیر برنجنن تے گھر وساوں دا پورا حق حاصل ہے ۔ ڈوباں کوں نکاح، پرندوے دی زندگی اتے طلاق دے معاملے وچ ہکو چئے حقوق حاصل ہن ۔

شادی ہک فوجھے دی مکمل رضا مندی نال تمیوئزی چاہی دی اے ۔

کنبہ، وسیب دی فطری تے جیادی اکائی ہے اتے وسیب تے ریاست لوگوں تحفظ ڈیوئڻ دے ذمہ دار ہن ۔

دفعہ ۱۷

ہر انسان کوں کلہاپیڈ وجمیاں نال مل کے جائد اور کمن دا حق حاصل ہے ۔

کہیں شخص کوں زبردستی اوندی جائد او کتوں محرو م نہ رکھیا ویسی ۔

دفعہ ۱۸

ں سوچ، ضمیرا تے مذہب دی زادی دا پورا حق حاصل ہے ۔ ایندے مطابق بندہ زادی نال آپنے مذہب یا عقیدے کوں تبدیل کر سگدے اتے کلہاپیڈ و جھیاں نال مل کے سر عام یا کلبی جاتے، آپنے مذہب یا عقیدے دی تبلیغ، عبادت اتے مذہبی رسماں زادی نال ادا کر سگدے ۔

دفعہ ۱۹

ہر شخص کوں آزادی نال اپنی رائے قائم کرن اتے رئے ڈیون دا حق حاصل ہے ۔ ایندے مطابق انسان آزادی نال رائے قائم کر سگدے تے کہیں ذریعے نال کہیں ملک توں علم تے نظریات حاصل کر سگدے تے ہر جاتینں آپنے نظریات تے خیالات پجا سکدے ۔

دفعہ ۲۰

ہر شخص کوں ہر ا من طریقے نال میل ملاپ اتے کثہ کرن تے نو لے بنائون احق حاصل ہے ۔

کہیں شخص کوں کہیں نو لے وچ شامل تعیون کیتے مجبور نہیں کیتا ونج سگدا ۔

دفعہ ۲۱

ہر شخص کوں آپنے ملک دی حکومت وچ براہ راست یا آزادی نال چنے ہوئے نمائندیاں دے ذریعے حصہ گھنن دا حق حاصل ہے ۔

ہر شخص کوں آپنے ملک وچ سرکاری ملازمت حاصل کرن داہکو جیاں حق حاصل ہے ۔

لوکاں دی صلاح، حکومت دے اختیارات دی جیاد ہو سی ۔ این صلاح دا اظہار، معیاد پوری تعیون تے اصلی انتخابات دے ذریعے کیتا ویسی ۔ انتخابات وچ ہر کہیں کوں ووٹ پاون داہکو جیاں موقع ڈتا ویسی اتے ووٹنگ آزادی نال تے حفیدہ انداز وچ تعمیی ۔

دفعہ ۲۲

ا حاصل ہے ۔ او کوں اے دی حق حاصل ہے جو او ملک نظام تے وسائل دے مطابق اتے قومی کو شش تے بین الاقوامی تعاون نال ایہو چنے اقتصادی، معاشرتی تے ثقافتی حقوق حاصل کرے جیمیزے اوندی عزت تے وقار تے شخصیت دی تعمیر تے ترقی کیتے ضروری ہن ۔

دفعہ ۲۳

ہر شخص کوں کم کار تے آزادی نال روزی زرگار کرن، کم دا منصفانہ تے سازگار ماحول اتے بے روزگاری دے خلاف بچنو دا حق حاصل ہے ۔

ہر شخص کوں کہیں فرق دے بغیر ہکو چلے کم دے کیتے ہکو چنے معاوضے دا حق حاصل ہے ۔

کم کرن والا ہر شخص منصفانہ تے مناسب معاوضے دا حق رکھیندے ۔ جیمیز الوندے تے لوندے ہال بچیاں کیتے عزت دی حیاتی دا سامن ہووے اتے لوندے وچ ضرورت دے مطابق سماجی تحفظدے بے دریاں و لوادما کیتاو نچے ۔

ہر شخص کوں فائیدیاں دے بچنو کیتے تجار تی نو لے بنز اون تے انہاں وچ شامل تعیون دا حق حاصل ہے ۔

دفعہ ۲۴

ہر شخص کوں رام تے دل وند لاوٹن دا حق حاصل ہے ۔ ایندے وچ کم دے مناسب اوقات اتے تنخواہ دے نال چھٹیاں دی سہو لٹاں شامل ہن ۔

دفعہ ۲۵

گی دا حق حاصل ہے ۔ لوکوں خوراک، لباس، رہائش علاج معالجے اتے و سیب دیاں ٹوجہبیاں سہو لٹاں ملٹیاں چاہی دیاں ہن اتے بے زرگاری، بیماری، معزوری، رنڈیا، پڈھیا یا وس کنوں باہر ایہو چنے حالات دے خلاف جنہاں وچ زرگار چھٹ و نچے، بچنو دا حق حاصل ہے ۔

ہال تے اوندی ما ڈوبیں خاص ڈیکھ بھال تے امداد دے حق دار ہین ۔ سارے بالائ کوں بھانویں او شادی کنوں پہلے چمے ہوون یا شادی دے بعد، و سیب دے ہکو چنے بچنو دا حق حاصل ہے ۔

دفعہ ۲۶

ہر شخص کوں تعلیم دا حق حاصل ہے ۔ تعلیم، شروع تے منڈھلا دے درجیاں کنوں مفت ہووٹی چاہی دی اے ۔ فنی تے پیشہ واندہ تعلیم وسی سہولت سب کیتے ہووے اتے عالی تعلیم دی سہولت دی لیاقت دسی جیاد تے سب کیتے ہکو چنی ہووٹی چاہی دی اے ۔

تعلیم دا مقصد انسانی شخصیت دی مکمل تعمیر تے انسانی حقوق تے جیادی آزادیاں دا احترام ہوسی ۔ ایہ ساریاں قوماں اتے نسلی یا مذہبی گروپاں دے وچ، مفاہمت دو سٹی تے رواداری کوں ودھییسی اتے امن قائم رکمن کیتے اقوام متحدہ دی سر گرمیاں دا اگوائ کریسی ۔

والدین کوں این گال دا حق حاصل ہے جو او آپنے بالائ کوں آپنی مرضی دے مطابق تعلیم ڈیوا سگدن ۔

دفعہ ۲۷

ہر شخص کوں وسیب دی ثقافتی زندگی وچ آزادی نال شامل تعیون، لوندے کنوں مزہ گھن اتے سائنس دی ترقی تے اوندیاں سہولتاں کنوں فائدے چاون دا حق حاصل ہے ۔

ہر شخص کوں حق حاصل ہے جو لوندے انہاں اخلاقی تے مادی فائیدیاں دا بچنو کیتاو نچے جیمیزے اوندی سا نئس ایجاد یا ادلمی یا فنکار لہہ تخلیق دی وجرہ نال لوکوں ملدن ۔

دفعہ ۲۸

ہر شخص ایہوجئیں سماجی تے بین الاقوامی نظام وچ شامل تعیون دا حقدار ہے جیندے وچ این اعلان دے مطابق حقوق تے آزادیاں ڈتیاں ویندیاں ہوون ۔

دفعہ ۲۹

ہر شخص تے وسیب دیاں ذمہ داریاں دی بوندن جیندے وچ اوندی شخصیت کوں آزادی نال مکمل ترقی ملدی ہے ۔

آپنی آزادیاں تے حقوق کنوں فائدہ چاون وچ ہر شخص انہاں پابندیاں دا خیال رکھییسی جیمیزیاں پیاں دے حقوق تے آزادیاں دے بچنو کیتے اتے جمہوری وسیب وچ اخلاق تے لوکاں دے امن تے بھلائی دے تقاضے پورے کرن کیتے قانون دی مٹر فون لائے ویدن ۔

ایہہ حقوق تے آزادیاں کہیں صورت وچ اقوام متحدہ دے مقصدان تے اصولاں دے خلاف نئیں ڈتیاں ونج سگدیاں ۔

دفعہ ۳۰

این اعلان دی کہیں گالہہ دا ایہہ مطلب نئیں گدا ونج سگدا جو ایندے ذریعے کہیں ملک، گروپ یا شخص کوں ڈو جمیاں دے حقوق تے آزادیاں دی خلاف ورزی کرن کیتے کوئی کار گزاری دا حق حاصل تھی گے ۔